

Teema: Kelleks sa ennast pead? – Identiteet

Identiteedi teema käsitlemine on jagatud kolme eraldi ossa. Igas osas vaadeldakse teemat ühest konkreetsest aspektist, mitmesuguste sissevaadete ja probleemiasetuste kaudu. Klassi- ja rühmatööd on seotud Euroopa Ajaloo Maja püsinäitusega.

Osa 1 Milline on minu identiteet?

Osa 2 Kuidas identiteetidid tekivad ja püsivad?

Osa 3 Meie ja teised: kuidas identiteet hõlmab ja välistab

Iga osa kohta on järgmised dokumendid:

- Suunised õpetajale
- Tegevused
- Pildiline ja tekstiline abimaterjal
- Soovitavad internetiallikad

Töö võib hõlmata õpetaja juhtimisel toimuvaid arutelusid, rühmatööd, iseseisvat õppimist ning primaarsete ja sekundaarsete ajalooallikate kasutamist. Õpetaja võib ise otsustada, milliseid klassi- ja rühmatöid ta õpilastega teeb.

Teema ülevaade

Identiteedi õpetamine on keerukas ja tundlik teema. Meil kõigil on erinev taust ja elukogemus ning me oleme üles kasvanud kultuurilises ja etnilises taustsüsteemis, mis võib meid ümbritsevatele inimestele jääda kaugeks ja võõraks. See, kuidas me end kirjeldame ja määratleme, võib tuleneda kaugest minevikust, samuti nagu ka pere- või naabrussuhted. Samas loovad inimesed oma identiteete ja minapilti ka vahetumast sotsiaalsest keskkonnast pärinevate tegurite alusel, nagu töökoht, harrastused või see, milliste sõprade ja rühmadega lävitakse või end samastatakse. Identiteedi põhimarkerite hulka kuuluvad rahvus, religioon, seksuaalne orientatsioon ja füüsiline välimus, ja neid kõiki tuleks austada. See, kelleks me ennast peame, võib erinevates olukordades ja aja jooksul muutuda. See, kelleks me ennast peame, võib erineda ka sellest, kelleks teised meid peavad! Käesoleva teema raames me uurime lähemalt seda, kuidas käsitleda identiteediga kaasnevaid küsimusi ajalooliste näidete abil. Järgnevates osades õpime mõistma, et selline nähtus nagu identiteet – sh etniline ja ajalooline identiteet – ei ole oma olemuselt midagi jäävat ja kivisse raiutut, vaid pigem palju kirevam ja pidevalt muutuv protsess.

Mõisted

Identiteet

"Identiteedid ei ole kunagi ühtsed ja hilismodernistlikul ajastul on nad muutunud üha enam fragmentaarseks ja killustunuks; olemata kunagi singulaarsed, on nad konstrueeritud mitmetest, tihti ristuvatest ja antagonistlikest diskursustest, tavadest ja seisukohtadest. Nad on pidevas muutumise ja ümberkujundamise protsessis."

Allikas: Stuart Hall, Questions of Cultural Identity, 1996

Etniline identiteet

"Etniline rühm on kultuurikollektiivi tüüp, mis rõhutab päritolu ja ajaloolise mäluga seotud müütide rolli ja mis on määratletud ühe või mitme kultuurilise erinevusega, nagu religioon, kombed, keel või institutsioonid."

Allikas: Anthony D. Smith, National Identity, 1991

Rahvus

"Omanimetusega ühiskond, kellel on ajalooline territoorium, ühine mütoloogia ja ühised mälestused, ühine kultuur ning ühised seadused ja tavad."

Allikas: Anthony D. Smith, When is a Nation, 2002

Rahvuslus

"Ideoloogiline liikumine, mille eesmärgiks on saavutada ja säilitada enesemääramisõigus, ühtsus ja identiteet sellise elanikkonna nimel, mis mõnede selle liikmete meelest kujutab endast tegelikku või potentsiaalset "rahvust"."

Allikas: Anthony D. Smith, National Identity, 1991

Riik

"Riiki saab määratleda kui teatavat hulka autonoomseid institutsioone, kellel on mingil konkreetsel territooriumil ainuõigus kasutada sunnivahendeid ja ressursse."

Allikas: Anthony D. Smith, Ethno-Symbolism and Nationalism, 2009

Omariikluseta rahvad

"Territoriaalsed kogukonnad, kellel on oma identiteet ja soov kasutada enesemääramisõigust ja kes elavad ühe või mitme riigi piirides, kellega nad üldiselt võttes ennast ei samasta. Omariikluseta rahvaste puhul põhineb identiteeditunne tavaliselt nende endi ühisel kultuuril ja ajalool."

Allikas: Montserrat Guibernau, Nations and Nationalism, 2004

Kultuur

"[Kultuur] on keerukas tervik, mis sisaldab teadmisi, uskumusi, kunsti, moraali, seadusi, kombeid ja mis tahes muid oskusi ja tavasid, mida [inimene] on ühiskonna liikmena omandanud."

Allikas: UNESCO

Kultuuripärand

Kultuuripärandi mõiste sisaldab mitmeid erinevaid põhiliike:

- *Materiaalne kultuuripärand:*
  - kultuuriline vallaspärand (maalid, skulptuurid, mündid, käsikirjad)
  - kultuuriline kinnispärand (mälestusmärgid, arheoloogiaobjektid jne)
  - veealune kultuuripärand (laevavrakid, veealused varemed ja linnad)
- *Vaimne kultuuripärand:* suuline pärand, esituskunst, rituaalid